

S.T.

Hr. Dr. Kalkar,

Deres brev af 8.de Marts d.a. har jeg med tak modtaget, og seer jeg bl.a. deraf saavel, som af de med samme følgende numre af ev. ugeskr., at De har ladet mit brev fra ifjor indrykke deri. Vel havde jeg ikke tænkt mig saa megen offentliggjørelse af det; da den imidlertid har fundet sted saaledes, saa kan jeg vel ikke have videre imod det; hvem veed, om det ikke dog i een eller anden retning kan være til gavn. (Jeg maa dog gjøre Dem opmærksom paa en væsentlig trykfeil i samme, neml. side 342, l.20, hvor der staaer: som høre til den tjenende classe; skal være: som ikke høre til den tj. cl.).

Skjøndt det nu derved er bleven mig en slags pligt, at udtale mig videre, saa maa jeg dog denne gang fatte mig i korthed, men skal dog efter evne bestræbe mig for, at sandheden ikke lider skade af kortheden. Først maa jeg saaledes vel helst gjentagen gjøre opmærksom paa den almindelige sætning, som jeg ifjor, anvendt paa Grønland især, stillede i spidsen, nemlig at et lands natur og befolkningens deels deri, deels i dens herkomst og historie rodfæstede eiendommelige karakter ikke ustraffet kunne ignoreres eller miskjendes. (En anerkjendelse af denne sætning findes bl.a. udtalt paa den første side af evang. ugeskr. for 25.de Nov. 1864). Begrundes der en dom paa en miskjendelse heraf, saa vil denne dom uundgaaelig blive skjæv eller eensidig, - i saa fald gaaer altsaa straffen nærmest ud over den miskjendende, saasom han derved staaer sig selv i lyset; - og begrundes der en foranstaltning for vedkommende nation paa en saadan miskjendelse af dens naturlige forhold, da vil denne foranstaltning ligesaa uundgaaelig blive til skade i een eller anden retning for dem, som den gjælder, - i saa fald gaae altsaa straffen ud over disse, og deri ligger det sørgelige. Ved foranstaltninger som vare begrundede paa en miskjendelse af landets og befolkningens naturlige forhold, har handelens bestyrelse – vistnok imod sin villie – nu i omtrent 30 aar brudt ned paa grønlændernes velvære i materiel henseende, og jeg indseer ikke bedre, end at missionen – ligeledes imod sin villie – staaer i begreb med i aandelig henseende at gjøre noget meget lignende, ved at forlange, at de vordende indfødte præster først skulle opholde sig en tid i Danmark, d.v.s. erhholde et overfladisk indblik i den europæiske christenheds fordærvelse, uden dog at kunne faae et tilstrækkeligt indblik i den usynlige kirkes kamp imod denne fordærvelse; - det er derfor, at jeg ikke kan aflade inderligt at ønske, at denne plan maa blive opgivet. Vi trænge her ingenlunde til stor menneskelig lærdom, lidet kan gjøre det (aandelig luksus, om jeg saa maa sige, er her lige saa ilde anbragt, som materiel luksus); men vi trænge til anerkjendelse af landets og befolkningens naturlige forhold, under hvis miskjendelse fra een side landet nu haardt lider; og vi trænge i høi grad til alvor, baade i det ydre (sociale) og indre (aandelige) liv, - den skal sandelig ikke befordres ved at de vordende præster sættes lidt ind i den europæiske tummel.

Angaaende h.r Thøger Sørensens artikel i ev. ugeskr. n.o 51 af forrige aar, saa anseer forfatteren aabenbart Grønland og grønlænderne saaledes, som de fleste pleie at ansee andre nationer, nemlig ved at betragte deres hjemstavns skikke og deres egen nations udvikling som almindelig norm, og mangen en kommer jo i dette liv aldrig videre i sin betragtningsmaade. Men dersom h.r Th.S. maaskee med tiden skulde komme noget videre i saa henseende, (hvad jeg antager, vil skke), og det maaskee tillige gaaer op for ham, at der i Math. 13,52 dog er tale om en højere lærdom, end den, menneskene overhovedet kunne give, endsige den, som en grønlænder muligen kunde tilegne sig paa dansk, saa vil han tale heelt anderledes, end han gjør i den nævnte artikel, og vil da heller ikke finde saa meget at betvivle eller at forbauses over i det, jeg har yttret angaaende denne sag. – Det, at forf. dengang, han skrev den omtalte artikel, endnu ansaae grønlænderne med fremmede øine, seer man saa godt som hele artiklen igjennem; exempelviis vil jeg kun nævne hans udtalelser om grønlændernes formeentlige barnestandpunkt, umodenhed osv., og om deres huusliv og børneopdragelse, om hvilke ting der tales, som om grønlænderne deri stod langt tilbage for europæerne. Men afseet fra, at grønlænderne ere en ung christelig nation og europæerne en gammel, saa er, hvad det første angaaer, sagen simpelthen den, at en befolkning, der tæller efter halve snese pr. længdemiil, aldrig kan have den forfarenhed, som en, der tæller efter tusinder pr. qvadratmiil; og derfor ville grønlænderne altid vedblive i europæiske øine at være umyndige eller barnagtige osv. Og hvad det andet angaaer, er det saaledes, at ligesom gudfrygtige forældre i Europa efter bedste evne opdrage deres børn til at kunne møde de fristelser, som forestaae dem der, hvor de ere, og til en ordentlig levevei for dette liv efter deres hjemstavns skik, aldeles ligesaa gjøre gudfrygtige forældre her i Grønland. Fristelserne ere her tildeels andre, og leveveien en ganske anden, end i Europa, hvorfor ogsaa opdragelsen maa være helt forskjellig; ved siden deraf findes ogsaa her saavel som i Europa forældre, som lade deres børn opvoxte uden al tugt og opdragelse, men at fremstille grønlændernes børneopdragelse i det hele taget som slettere, end europæernes, det er, mildest talt, en grov uretfærdighed. – Imidlertid kan man jo ikke undre sig over, at saadanne anskuelser træde frem i den omhandlede artikel, da de ere saa almindelige,

naar det gjælder en anden nation; men jeg ønsker af ganske hjerte, at der maa skjænkes h.r Th.S. kraft til at kunne bryde med disse skjæve anskuelser, og haaber jeg saa meget mere, at det vil skee, som han selv erkjender det for at være af vigtighed, ”at see forholdene, som de i virkeligheden ere”, og frygter for ”at see dem fra et eensidigt standpunkt” (side 39i7); den, som alvorlig leder, han finder. For at imødegaae en misforstaaelse, som jeg synes, finder sted, vil jeg endnu tillade mig at bemærke, at jeg er fuldkommen enig med artiklens forfatter og flere andre med hensyn til, at det overhovedet endnu er vel tidlig, at besætte præsteembederne her i Grønland med indfødte, navnlig saa længe ikke ogsaa handelens overbetjentposter besættes med indfødte; men naar det endelig skal være, at da de dertil udsete først skulle sendes til Danmark, det er det, som er meest betænkelig, og som min overbeviisning tvinger mig til at opponere imod. (At den tale om adgang til den danske litteratur, som vedkommende derved skulde erholde, har været mig velbekjendt, behøver jeg vel neppe at bemærke; jeg kan tilføie, at jeg ogsaa veed noget om, hvor intetsigende den i praxis er.)

Hermed maa jeg slutte for denne gang. Hvad der end er besluttet i Guds raad over denne lille deel af hans menighed, saameget vide vi jo, at det vil blive til hans riges fremme og til menneskenes frelse; gid det ogsaa for os, der ere knyttede til den, maatte blive til fremme paa vor saligheds vei.

Deres i Herren forbundne

Sam. Kleinschmidt